

SÈRIE 2

OPCIÓ A

1. [3 punts]

Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:

(a) Que «vent d'aram» és una metàfora que designa el vent a l'hora de la posta (el sol és de color vermellós, com l'aram, i el color es trasllada al vent); pot recordar que prové del primer vers del poema «El graner morat» («El vent d'aram tremola sobre les muntanyes»). (1 punt)

(b) Que per a Vinyoli, l'hora de la posta s'associa a la tardor, l'estació de l'any més present en els poemes del llibre (0,5 punts); i que l'hora i l'estació tardoral s'associen a la vellesa del poeta, i per això els temes dominants del llibre són el pas del temps, la importància dels records, l'amor i la mort (0,5 punts).

(c) Que aquests temes s'expressen sobretot amb imatges extretes de la naturalesa que evocuen el pas del temps (rius, fonts, vent, fulles seques) o la permanència (gorgs, boscos, mar). (1 punt)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.

2. [2 punts]

Els dos punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica:

(a) Que Vergés és el mestre del poble on té lloc l'acció, que té unes idees relativament avançades i que està enamorat de Cecília. (0,5 punts)

(b) Que la relació amb Cecília és impossible perquè els seus projectes vitals són incompatibles: Cecília vol volar fora del poble i lluitar activament contra l'immobilisme, mentre que Vergés és feble i vacil·lant: enmig de la polarització ideològica, té una tendència esteticista, que li fa veure poesia en les manifestacions de la tradició i de la religió —tot i que no fa costat als poderosos i conservadors mossèn Gregori i Pere Amat—, i tampoc no s'afegeix als revoltats —el Foraster i Cecília. Al final, resta sol al poble. (1,5 punts)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts assignats.

3. **[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]**

Els tres punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes:

(a) Que el fragment se situa al principi de la novel·la, en una de les sortides a la muntanya durant l'estiueig de la protagonista a la Cerdanya; que revela el conflicte interior que viu la protagonista, que sent la necessitat de realitzar-se com a dona (atracció per en Deberga, model d'home oposat al marit mort) i alhora veu les limitacions que s'imposen a aquesta realització (pressió familiar dels Ortal i d'Elvira); i que s'apunta el triangle amorós format per Pilar, Deberga i Elvira, i que l'abnegació la porta a resoldre a favor de la filla. (0,75 punts)

(b) Que el narrador mostra la connexió entre la protagonista, una dona urbana gens acostumada als espais oberts, i el paisatge que l'envolta («corpresa d'una melangia imponderable», «amb la pensa adormida, agrisada i buida com aquella mar de boira», «aquella pedra de turment»), que reflecteix el seu trasbals interior, i que això es deu a la influència de la narrativa modernista (0,75 punts); que la influència del Modernisme afecta també el model lingüístic, que s'acosta a la poèticitat (0,25 punts); que això es pot exemplificar amb l'adjectivació sensorial («tristesia negra, amargant, atuïdora»), les comparacions («amb la pensa adormida, agrisada i buida com aquella mar de boira») o les enumeracions anafòriques (0,5 punts).

(c) Que hi conviuen dos punts de vista: (1) el del narrador omniscient, al principi del fragment («se sentí corpresa»), i també al final («s'aixecà per allunyar-se, espaordida»), que coneix bé els sentiments i les sensacions de la protagonista; i (2) l'estil indirecte lliure (fragment entre cometes), que acosta directament el lector a la psicologia de la protagonista; fins i tot el diàleg reflecteix una interpel·lació de la protagonista a ella mateixa, que viu en un estat de dubte i contradicció permanent (0,75 punts).

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicat en l'enunciat (com ara el context literari en què Oller va escriure la novel·la i els seus problemes amb la llengua literària, o el romanticisme que l'autor atribueix a la protagonista) se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut.

OPCIÓ B

1. [3 punts]

Els tres punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica tres de les quatre característiques següents (0,75 punts per cada característica ben explicada, i 0,25 per cada bona exemplificació): (a) és un personatge esquemàtic, gris i sense psicologia definida, mesquí, desconfiat, que no vol comprometre's i tendeix a voler mantenir l'ordre establert i a acatar l'autoritat (d'aquí que, de vegades, sigui crèdul) (exemples: «Invasió subtil», «Zero a Malthus»); (b) és vanitós, autoindulgent i es creu intel·ligent, informat o perspicaç, quan en realitat és obtús o simple («Invasió subtil», «Vinc per donar fe», «El testament de la hiena»); (c) és materialista, toca de peus a terra (o creu que hi toca) i actua mogut sovint per un sentit pràctic i comercial que arriba a la mesquinesa («Vinc per donar fe»); (d) sol respondre als trets tòpics de com són els catalans, i s'expressa amb un llenguatge molt convencional i estereotipat, superficial, que recorre molt sovint a locucions i frases fetes per aconseguir un efecte de despersonalització. En el cas que l'examinand aportï alguna característica no explicitada en aquests criteris de correcció i l'expliqui i exemplifiqui correctament se li assignarà també 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts.

2. [2 punts]

Els dos punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:

(a) Que Regina apareix al principi de la novel·la, ja gran, en el present dels anys noranta del segle XX, quan és primera violinista d'orquestra, amb el violí construït pel seu oncle Daniel, i lliura a Climent Moragues unes fotocòpies sobre el seu oncle (0,5 punts); i que Regina torna a aparèixer a la darrera part de l'obra, també en el present, a l'homenatge a Bronislaw (0,5 punts).

(b) Pel que fa a la seva funció, es pot dir, per exemple, que permet tancar l'estructura circular de l'obra, ja que apareix al principi i al final, o bé que enllaça el passat de Daniel amb el present. (0,25)

c) S'atorgaran 0,25 punts per cada dada correcta aportada sobre Regina (fins a un màxim de 0,75 punts), entre les quals hi pot haver les següents: és neboda de Daniel, i el lutier i la seva dona l'acaben adoptant; té un fill que viu a Israel, però ella no vol moure's de Cracòvia; gairebé tota la seva família havia estat víctima de l'holocaust; ella se salvà gràcies a un oficial alemany que va treure nens del gueto; va ser acollida a casa d'un músic client de Daniel; és una gran violinista, etc. Es poden atorgar més punts (sense mai superar el màxim de 2) si s'esmenten els records de Daniel o el mecànic Freund com a fonts d'informació per reconstruir la seva vida.

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts assignats.

3. [5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes:

(a) Si explica que es tracta d'un poema format per vuit quartetes heptasíl·labes de rima consonant encadenada. Amb un ritme de cançó i un imaginari entre popular i infantil, el poema es divideix en dues parts: en la primera (estrofes 1-5), la veu poètica adopta la figura d'un mariner que fa volar un estel des de la seva barca i identifica l'estel amb la seva estimada (els pits, el flanc, el cabell, el turmell); en la segona (estrofes 6-8), convida el vianant anònim (amb el vocatiu obrint cada estrofa) que des de la platja observa l'estel: és una crida al lector perquè l'acompanyi en la travessia, és a dir, en l'itinerari poètic, que segueix al llarg del llibre. (1 punt)

(b) Si comenta que és el primer poema del recull després del lema i, per tant, una introducció al tema de llibre: el joc amorós, que es deixa veure en la identificació progressiva de l'estel amb l'estimada, ja des dels versos 2-3, i per tant, del mariner que hi juga i el domina amb l'amant. (1 punt)

(c) Si argumenta d'una manera coherent el valor simbòlic del mar, com a àmbit de la llibertat, la imaginació i l'aventura. El poeta-amant hi adopta la figura del mariner, que apareix en altres poemes del llibre (de vegades com a corsari o lladre d'amor). (1 punt)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicat en l'enunciat (la convivència de formes tradicionals i d'avantguarda en el llibre, o resumeix succintament l'itinerari amorós del llibre, per exemple), se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran si l'examinand estructura bé el comentari, si fa una paràfrasi clara del poema, i si sap argumentar i relacionar adequadament les diverses qüestions exposades.